

یادداشت

اقتصاد اسیر عددسازان
کاسبی با هیاهوی ارزی

رحمان سعادت

اقتصاددان و عضو هیات علمی دانشگاه سمنان

به عقیده بسیاری از علمای علم سیاست، امروز قدرت اصلی در دست رسانه‌هاست. رسانه‌ها دیگر فقط وسیله‌ای برای سرگرمی و اطلاع‌رسانی نیستند، بلکه می‌توانند ثروت و قدرت خلق کنند. در این میان، گسترش شبکه‌های اجتماعی به نوعی هرج‌ومرج خبری و تحلیلی ایجاد کرده است. شبکه‌های اجتماعی به گونه‌ای در حال فروش هیاهو هستند. فعالان این شبکه‌ها به‌خوبی می‌دانند که هیاهو متاعی ارزشمند است؛ بنابراین اقدام به تولید آن می‌کنند. گرچه سانسور اخبار و تقلیل اخبار به نوعی درست نیست، اما بزرگ‌نمایی و ایجاد سروصدای کاذب نیز خطاست. متأسفانه شاهد هستیم افرادی بدون تخصص علمی، با استفاده از جذابیت رسانه‌ای، پیش‌بینی‌ها و تحلیل‌های بدون پشتوانه اما جذاب را می‌فروشند.

اقتصاد با توجه به شرایط فعلی، دستخوش و دستمایه شبکه‌های اجتماعی شده است. در این میان، ارز و نرخ آن نقل محافل و موضوع مورد توجه این افراد است. پیش‌بینی‌های عجیب‌وغریب از نرخ ارز ممکن است آرامش اجتماعی را به هم بریزد. بنابراین، در عین حالی که مقامات و نهادهای رسمی باید اقداماتی برای سامان‌بخشی به فضای مجازی داشته باشند، لازم است به نوعی سواد رسانه‌ای، به‌ویژه در خصوص اقتصاد و ارز، بیشتر شود تا به نوعی کاسبی هیاهوفرشان کساد شود.

آنچه شبکه‌های اجتماعی و برخی تحلیل‌گرنمایان می‌گویند این است که نرخ ارز بسیار افزایش خواهد یافت و با اعلام ارقام نجومی و تأکید و تکرار آن، به نوعی خود را مهم جلوه می‌دهند و افراد را جذب می‌کنند؛ چرا که حیات و زیست آنها بر هیاهو و ایجاد جنجال استوار است.

ویژگی این‌گونه رسانه‌ها این است که پس از خلق و تکرار اعداد و ارقام موهوم و بزرگ و عادی شدن آنها پس از گذشت چند روز، نیاز به اعداد و ارقام بزرگ‌تر پیدا می‌کنند.

ادامه یادداشت در صفحه ۲

مرکز آمار از تصویر تجاری ۱۴۰۴ رونمایی کرد

واردات گران شد؛ صادرات ارزان

که در جریان تولید مصرف می‌شوند یا وارد محصول نهایی می‌شوند، در حالی که کالاهای سرمایه‌ای بیشتر شامل ماشین‌آلات و تجهیزاتی‌اند که برای تولید در دوره‌های بعد به کار می‌روند. به همین دلیل، بخش بزرگی از واردات کشور مستقیماً با ادامه تولید یا تجهیز بنگاه‌ها پیوند دارد.

گران‌تر شدن این کالاها باعث می‌شود بنگاه برای تأمین همان مقدار مواد اولیه، قطعه یا تجهیزات منابع بیشتری کنار بگذارد و سرمایه در گردش بیشتری درگیر تولید شود؛ فشاری که در اقتصاد ایران خیلی زود به شبکه بانکی می‌رسد، چون بخش بزرگی از تسهیلات پرداختی به کسب‌وکارها صرف همین نیاز می‌شود. براساس آمار بانک مرکزی، در سال ۱۴۰۴ حدود ۸۱.۶ درصد تسهیلات پرداختی به صاحبان کسب‌وکار صرف سرمایه در گردش شده و این نسبت در بخش صنعت و معدن به ۸۶.۸ درصد رسیده است؛ آماري که نشان می‌دهد بخش بزرگی از اعتبار بانکی بنگاه‌ها پیش از هر چیز صرف تأمین نیازهای جاری تولید می‌شود. در چنین ساختاری، گران‌تر شدن مواد اولیه و تجهیزات وارداتی می‌تواند بدون افزایش حجم تولید، نیاز بنگاه به منابع مالی را بالا ببرد و بخش بیشتری از ظرفیت اعتباری شبکه بانکی را درگیر سرمایه در گردش کند؛ فشاری که در ادامه می‌تواند دسترسی بنگاه‌ها به منابع مورد نیاز برای توسعه و سرمایه‌گذاری جدید را نیز محدودتر کند.

دامی از نرخ ترجیحی به نرخ توافقی منتقل شد. آنچه در بندر رخ می‌دهد، در نهایت فقط به تعداد کشتی‌هایی که پهلو می‌گیرند محدود نمی‌ماند؛ در هر محموله وارداتی مجموعه‌ای از قیمت خرید خارجی، کرایه حمل، بیمه، نرخ ارز و منابع مالی مورد نیاز بنگاه دخیل است و در سمت مقابل، کالای صادراتی باید آن‌قدر درآمد ارزی ایجاد کند که بخشی از همین نیاز خارجی اقتصاد را پوشش دهد. هر بار که یکی از این حلقه‌ها گران‌تر یا پریسک‌تر می‌شود، اثر آن می‌تواند به حساب بنگاه، هزینه تولید و در نهایت اقتصاد کلان برسد.

واردات گران‌تر؛ فشار بیشتر بر تولید و تأمین مالی
آنچه در سال ۱۴۰۴ جلب توجه می‌کند فقط افزایش ارزش ریالی واردات نیست؛ براساس گزارش‌های مرکز آمار، تورم سالانه دلاری واردات که در ۱۴۰۳ معادل ۱۲.۳ درصد بود، در زمستان ۱۴۰۴ به ۲۴.۳ درصد رسیده است. بنابراین بخشی از فشار این بار پیش از تبدیل هزینه‌ها به ریال شکل گرفته و خود ارزش دلاری سبد وارداتی کشور نیز سریع‌تر از دو سال قبل افزایش یافته است.

این موضوع برای اقتصاد داخلی زمانی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که به ترکیب واردات ایران نگاه کنیم؛ در سال ۱۴۰۴ حدود ۴۱ میلیارد دلار از نزدیک ۵۸ میلیارد دلار واردات کشور را کالاهای واسطه‌ای و ۹.۵ میلیارد دلار را کالاهای سرمایه‌ای تشکیل داده‌اند؛ کالاهای واسطه‌ای همان مواد و قطعاتی هستند

مرکز آمار ایران در تازه‌ترین گزارش خود از زمستان ۱۴۰۴ اعلام کرده است تورم سالانه ریالی کالاهای وارداتی به ۱۶۳.۹ درصد رسیده، در حالی که همین شاخص بر مبنای دلار ۲۴.۳ درصد افزایش یافته است. در سمت صادرات نیز قیمت‌ها به ریال ۵۰.۸ درصد بالا رفته، اما شاخص دلاری ۲.۴ درصد کاهش داشته است؛ اعدادی که در پایان سالی با دو جنگ، تغییر سیاست ارزی و افزایش ریسک تجارت خارجی ثبت شده‌اند و بیش از آنکه فقط از گرانی کالا در مرزها خبر بدهند، بخشی از فشارهایی را نشان می‌دهند که می‌تواند از بندر تا کارخانه، بازار ارز، سرمایه‌گذاری و در نهایت رشد اقتصادی امتداد پیدا کند.

گزارش مرکز آمار در حالی منتشر می‌شود که سال ۱۴۰۴ پر از فراز و نشیب‌هایی بود که رد آنها بر اقتصادی که هنوز بار شوک‌های سال‌های قبل را به دوش می‌کشید، باقی ماند. جنگ ۱۲ روزه در میانه سال بر نااطمینانی‌ها افزود، هرچند تنگه هرمز در آن دوره بسته نشد و تجارت دریایی ایران با محاصره یا توقف گسترده روبه‌رو نبود؛ در روزهای پایانی سال اما جنگ ۴۰ روزه که از ۹ اسفند آغاز شد، شرایط دیگری ساخت و این بار رفت‌وآمد کشتی‌ها، بیمه دریایی و زمان جابه‌جایی کالا نیز مستقیماً تحت فشار قرار گرفت. میان این دو مقطع، سیاست ارزی هم تغییر کرد و از دی‌ماه تأمین ارز بخش عمده کالاهای اساسی و نهاده‌های

۴

چه کسی مسئول
ساماندهی بازار خودرو است؟

۳

پول چینی رقیب جدی دلار آمریکا می‌شود؟
پکن ترمز یوان را شل کرد

۴

تکذیب نامه پلتفرم
طلا فروش از سوی بانک مرکزی

یادداشت

اقتصاد اسیر عددسازان کاسبی با هیاهوی ارزی

ادامه یادداشت یک بزرگ‌ترین طعمه، نرخ تورم و نرخ ارز است؛ چرا که مهم‌ترین موضوعاتی هستند که مصرف و تولید به آنها گره خورده‌اند. بنابراین، اگر در ایام پیش رو «فراهیا‌هو» از این‌گونه رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی دیده و شنیده شود، جای تعجب ندارد.

اما واقعیت علمی چیست؟

شواهد علمی اقتصاد امروز ایران نشان از این دارد که تورم و نرخ ارز رو به افزایش است. تقریباً هیچ مسئول و کارشناسی این گزاره را رد نمی‌کند. اما سؤال اساسی و مهم این است که تا چه اندازه این تورم و نرخ ارز می‌تواند سرعت بگیرد. در اینجا از علم آمار و احتمال می‌توان کمک گرفت. علم احتمال می‌گوید که اقتصاد ایران ممکن است وارد تورم سه‌رقمی و بیشتر شود، اما احتمال آن کم است. حال سؤال بعدی این است که چرا این احتمال پایین است. برای مثال، کشور زیمبابوه تورم میلیاردی را تجربه کرده و حتی پول رایج این کشور برای مدتی از چرخه خارج شده است. آیا احتمال چنین وضعیتی برای ایران وجود دارد؟ جواب بله است، اما بسیار کم.

در زیمبابوه، هم ساختارهای سیاسی و نهادهای سیاسی، به دلیل شکل حکومت خاص و طولانی «ژنرال رابرت موگابه»، ضعیف بود و هم اقتصاد آن کشور کوچک و شکننده بود. در مقابل، اقتصاد ایران یک اقتصاد بزرگ به لحاظ تنوع محصولات و منابع است و توان تولید اکثر محصولات کشاورزی و حتی صنعتی را دارد؛ یعنی می‌تواند ۷۰ درصد نیاز داخلی را در داخل تأمین کند.

از سوی دیگر، زیرساخت‌های اقتصاد مقاومتی به‌نحوی در طول بیست سال گذشته ایجاد شده است که بتواند جلوی تورم‌های بزرگ را بگیرد. ایران در دیپلماسی هسته‌ای، سیاسی و حتی دیپلماسی تجاری و ارزی به مهارت‌هایی رسیده است که توان مدیریت بحران‌های ارزی را دارد.

بخش عمده‌ای از اقتصاد مقاومتی، در خصوص دور زدن تحریم‌ها و همچنین جذب منابع ارزی از کانال‌های مختلف است. عضویت ایران در سازمان‌های مهمی مانند بریکس و گروه همکاری شانگهای، از جمله اقداماتی است که می‌تواند منابع ارزی زیادی را برای کشور فراهم بیاورد. در ضمن، پیگیری مطالبات ارزی و منابع فرپز شده ایران در کشورهای مختلف، از مأموریت‌های بانک مرکزی و وزارت امور خارجه است که در صورت موفقیت در وصول عمده منابع بلوکه‌شده، در یک مقطع زمانی حتی می‌تواند روند عکس در قیمت ارز ایجاد کند. چرا که دریافت مطالبات مثلاً ده‌ساله ایران در یک سال، به‌شدت تراز پرداخت‌ها را مثبت می‌کند و شرایط ارزی را تغییر می‌دهد.

اگر کشور را یک خانواده در نظر بگیریم و درآمد ارزی حاصل از فروش نفت و مشتقات آن را درآمد خانوار فرض بگیریم، در آن صورت وصول مطالبات ارزی می‌تواند به یک‌باره اثر مثبتی بر ابعاد مختلف اقتصاد داشته باشد. در کنار آن، تغییر رژیم حقوقی تنگه هرمز از حالت جغرافیای سیاسی به جغرافیای اقتصادی – سیاسی می‌تواند منبع ارزی پایدار و قابل توجهی را برای اقتصاد کشور فراهم بیاورد. اخبار درست و تحلیل صحیح را باید از کارشناسان واقعی و رسانه‌های دارای مرجعیت خبری معتبر گرفت؛ به‌ویژه اخبار اقتصادی و ارزی که حساسیت بیشتری دارند. اقتصاد هیاهو هیچ عایدی نه برای اشخاص، نه برای خانوار و نه برای کشور دارد. آنچه می‌ماند، علم واقعی اقتصاد است و بس.

اخیراً یکی از فعالان حوزه تولید و طيور، افزایش قیمت نهاده‌های دامی و کالاهای اساسی را به تغییر سیاست ارزی و حذف ارز ترجیحی مرتبط دانسته است. به اعتقاد وی، افزایش نرخ ارز واردات نهاده‌ها، هزینه تولید را بالا برده و در نهایت موجب افزایش قیمت کالاهای اساسی شده است. حتی در برخی اظهارات، ناآرامی‌های ۱۸ و ۱۹ دی سال گذشته نیز به افزایش قیمت ارز، گرانی و حذف ارز ترجیحی نسبت داده شده است؛ در حالی که نسبت دادن یک رویداد اجتماعی و اقتصادی با ابعاد مختلف به یک سیاست ارزی، نیازمند بررسی مجموعه عوامل مؤثر و ارائه شواهد مشخص درباره رابطه علت و معلولی آن است.

از سوی دیگر، حذف یا اصلاح ارز ترجیحی را نمی‌توان بدون بررسی مسئله چندنرخ‌ی بودن ارز و فاصله میان نرخ‌های رسمی و بازار آزاد ارزیابی کرد. وجود شکاف قابل توجه میان نرخ‌ها می‌تواند انگیزه برای دریافت ارز با نرخ پایین‌تر و افزایش تقاضای غیرواقعی برای منابع ارزی را ایجاد کند. در چنین شرایطی، بخشی از منابع ارزی کشور ممکن است به جای تأمین نیازهای ضروری، صرف واردات کالاهایی شود که توجیه اقتصادی آنها ناشی از همین اختلاف نرخ است.

در همین رابطه، مسعود توکلی، معاون اسبق مرکز مبادله ارز و طلای ایران، در گفت‌وگو با خبرنگار تازه‌های اقتصاد، نسبت دادن افزایش قیمت و تورم به حذف ارز ترجیحی را آدرس غلط دانست و اظهار کرد: اینکه افزایش قیمت و تورم را به حذف ارز ترجیحی نسبت دهیم، به مخاطب آدرس غلط می‌دهد؛ چراکه حذف ارز ترجیحی به تنهایی عامل افزایش تورم و نرخ ارز نیست.

وی افزود: اگر قرار بود اصلاح این روند ادامه پیدا نکند، هر زمان که فاصله میان نرخ ارز نیم‌ا و بازار آزاد افزایش پیدا می‌کرد، تقاضا برای ارز نیز به شکل سرسام‌آوری افزایش می‌یافت؛ چراکه واردات هر کالایی با وجود اختلاف قابل توجه میان نرخ ارز نیم‌ا و بازار آزاد توجیه پیدا می‌کرد.

معاون سابق مرکز مبادله ارز و طلای ایران

گرانی نهاده‌ها را به حذف ارز ترجیحی گره نزنید

حمایت‌هایی که مجموعه‌های نظامی از صادرات کشور داشته‌اند نیز به تأمین ذخایر کمک کرده است، اما واقعیت این است که اقتصاد کشور در شرایط سختی قرار دارد و در یک جنگ اقتصادی باید با مدیریت دقیق‌تر منابع عمل کرد.

وی تأکید کرد: در چنین شرایطی لازم است سیاست‌گذاری ارزی با رویکردی منضبط و مدیریت‌شده دنبال شود تا از «ریخت‌وپاش» منابع ارزی جلوگیری شود و فرصت‌هایی برای سودسازی و سفته‌بازی از محل منابع ارزی کشور ایجاد نشود.

معاون اسبق مرکز مبادله ارز و طلای ایران ادامه داد: منابع ارزی کشور پشتوانه ذخایر استراتژیک کشور است و اصرار برای بازگرداندن شرایط به گذشته، در صورتی که به ایجاد فرصت برای سودسازی و سفته‌بازی از محل این منابع منجر شود، می‌تواند اجحاف به منابع کشور باشد.

توکلی در پایان خاطرنشان کرد: بنابراین، برای تحلیل افزایش نرخ ارز و تورم باید مجموعه عواملی مانند فاصله نرخ‌های ارزی، میزان تقاضا، نحوه تخصیص منابع و وضعیت ذخایر ارزی را در نظر گرفت و نمی‌توان این تحولات را صرفاً به حذف ارز ترجیحی نسبت داد.

توکلی ادامه داد: افزایش تقاضا به دنبال خود افزایش نرخ ارز را به همراه دارد و از سوی دیگر، تأمین این تقاضا می‌تواند به خروج و کاهش ذخایر ارزی کشور منجر شود. به گفته وی، در چنین شرایطی منابع ارزی کشور ممکن است برای موضوعاتی غیرضروری مصرف شود و در اختیار سودجویی و واردات کالاهایی قرار گیرد که ضرورتی برای اقتصاد کشور ندارند.

معاون اسبق مرکز مبادله ارز و طلای ایران با اشاره به ابعاد منابع ارزی کشور گفت: اگر ۵۰ میلیارد دلار را با اختلاف نرخ ۲۰ هزار تومانی میان دو نرخ ارز در نظر بگیریم، محاسبه این اختلاف نشان می‌دهد که چه رقم بزرگی از منابع می‌تواند تحت تأثیر شکاف نرخ‌ها قرار گیرد. به گفته وی، این موارد در نهایت به معنای هدررفت منابع است.

وی با اشاره به شرایط اقتصادی کشور اظهار کرد: در حال حاضر، چه بخواهیم و چه نخواهیم، کشور در شرایط جنگی قرار دارد و بانک مرکزی در خط مقدم جبهه اقتصادی مشغول فعالیت است. با توجه به شرایط موجود، بانک مرکزی کار سختی برای مدیریت بازار ارز و منابع ارزی کشور در پیش دارد. توکلی افزود: اگرچه ذخایر ارزی کشور از گذشته وضعیت مناسبی داشته و اتفاقات اخیر و

واردات گران شد؛ صادرات ارزان

جدول پنج ساله شاخص قیمت تجارت خارجی

سال	واردات ریالی	واردات دلاری	شکاف ریالی و دلاری واردات	صادرات ریالی	صادرات دلاری	شکاف ریالی و دلاری صادرات	فاصله رشد دلاری واردات و صادرات
۱۴۰۰	۲۷۳.۷٪	۱۵.۹٪	۲۵۷.۸ واحد درصد	۱۳۰.۱٪	۱۳.۲٪	۱۱۶.۹ واحد درصد	۲.۷ واحد درصد
۱۴۰۱	۱۹۳.۴٪	۱۵.۳٪	۱۷۸.۱ واحد درصد	۴۲.۰٪	۳.۹٪	۳۸.۱ واحد درصد	۱۱.۴ واحد درصد
۱۴۰۲	۶۶.۳٪	۶.۴٪	۵۹.۹ واحد درصد	۳۰.۵٪	-۰.۴٪	۳۰.۹ واحد درصد	۶.۸ واحد درصد
۱۴۰۳	۶۰.۹٪	۱۲.۳٪	۴۸.۶ واحد درصد	۳۲.۵٪	۴.۰٪	۲۸.۵ واحد درصد	۸.۳ واحد درصد
۱۴۰۴*	۱۶۳.۹٪	۲۴.۳٪	۱۳۹.۶ واحد درصد	۵۰.۸٪	-۲.۴٪	۵۳.۲ واحد درصد	۲۶.۷ واحد درصد

* ارقام ۱۴۰۴ مقدماتی است

نکته آماری: در سال ۱۴۰۱ مبنای محاسباتی نرخ ارز گمرکی تغییر کرد؛ بنابراین مقایسه مستقیم شاخص‌های ریالی آن سال با سال‌های دیگر باید با احتیاط انجام شود. ETS: سامانه معاملات الکترونیکی ارز؛ نرخي که مبنای محاسبه ارزش گمرکی کالاهای وارداتی قرار گرفت.

در نهایت، پرسش اصلی این است که افزایش هزینه تجارت در کدام بخش از اقتصاد خود را نشان می‌دهد؛ چه میزان در حاشیه سود بنگاه جذب می‌شود، چه بخشی به قیمت فروش راه پیدا می‌کند و تا چه اندازه می‌تواند خرید خارجی یا برنامه‌های سرمایه‌گذاری را به تعویق بیندازد. آمار زمستان ۱۴۰۴ فعلاً فقط سمت قیمت این ماجرا را روشن کرده و برای دیدن ادامه این مسیر باید سراغ داده‌های ۱۴۰۵ رفت؛ جایی که روشن‌تر می‌شود آنچه در مرز و تجارت گران‌تر شده، در داخل اقتصاد چه اثری بر تولید، قیمت‌ها و تصمیم بنگاه‌ها گذاشته است.

این وضعیت از سمت اقتصاد کلان می‌تواند به منابع ارزی کشور هم سرایت کند؛ اگر کاهش قیمت صادرات با افزایش حجم فروش جبران نشود، درآمد ارزی کمتری به ازای هر واحد کالا ایجاد می‌شود و در مقابل، واردات گران‌تر برای همان حجم خرید ارز بیشتری می‌طلبد. البته شاخص قیمت به‌تنهایی درباره مقدار واقعی تجارت چیزی نمی‌گوید و برای سنجش شدت این فشار باید حجم صادرات و واردات نیز در کنار قیمت‌ها قرار گیرد، اما از سمت قیمت نشان می‌دهد تجارت خارجی در سال ۱۴۰۴ فشار بیشتری بر قدرت خرید ارزی اقتصاد وارد کرده است.

کوتاه از جهان

طرح خانه اول در لندن

دولت بریتانیا در سند بودجه اکتبر از برنامه حمایتی جدیدی به نام «خانه اول شما» رونمایی می‌کند؛ بسته‌ای که هدف آن ورود آسان‌تر متقاضیان به بازار مسکن و احیای تجربه موفق است که پیش‌تر ۳۵۰ هزار خریدار را صاحب‌خانه کرد.

فرمول مالی این بسته ساده اما کارآمد است؛ متقاضی خرید یک واحد نوساز (تا سقف ۶۰۰ هزار پوند)، تنها ۲.۵ درصد مبلغ را نقدا می‌پردازد، ۲۰ درصد آن را دولت به‌صورت وام بدون بهره ۵ ساله تأمین می‌کند و ۷۵ درصد باقی‌مانده از طریق وام بانکی پوشش داده می‌شود. خریدار تا ۲۵ سال یا زمان فروش ملک برای تسویه سهم دولت فرصت دارد. برای جلوگیری از رانت و گرانی بی‌رویه، انبوه‌سازان در تأمین مالی شریک شده‌اند و دولت برای قیمت‌خانه و درآمد خریداران سقف منطقه‌ای تعیین کرده تا منابع دقیقاً به دست نیازمندان واقعی برسد.

طوفان ۳۷ میلیارد دلاری سئول

رونق چشمگیر غول‌های تراشه‌سازی، جهش بی‌سابقه‌ای در درآمدهای مالیاتی کره‌جنوبی رقم زده است. گزارش‌ها حاکی از آن است که مازاد مالیاتی این کشور امسال ممکن است از مرز ۵۰ تریلیون وون (معادل حدود ۳۷ میلیارد دلار) فراتر رود.

این سرریز درآمدی، دست دولت را برای افزایش مخارج بدون استقراض و انتشار اوراق قرضه باز می‌گذارد. طبق محاسبات، این منابع حجم «صندوق واکنش آینده» را به بیش از ۲۰۰ تریلیون وون خواهد رساند؛ سازوکاری راهبردی که سئول از طریق آن درآمدهای مازاد را به پیشران‌های اقتصاد هدایت می‌کند. بر اساس بودجه، بخش عمده این نقدینگی صرف سرمایه‌گذاری‌های استراتژیک در حوزه هوش مصنوعی، زنجیره نیمه‌رساناها و برنامه‌های حمایتی جوانان خواهد شد. اگرچه وزارت اقتصاد کره‌جنوبی اعلام کرده رقم نهایی پس از برآورد رسمی پایان ماه مشخص می‌شود، اما این عملکرد فراتر از انتظار، حاشیه امن مالی کم‌سابقه‌ای برای اقتصاد این کشور ایجاد کرده است.

پاتوق جدید دلارهای اماراتی

تداوم بی‌ثباتی‌های منطقه‌ای و افت ۲۵ درصدی ارزش سهام غول‌های ملکی دبی، مسیر سرمایه‌گذاری این شرکت‌ها را تغییر داده است. شرکت «اعمار پراپرتیز» (سازنده برج خلیفه) برای کاهش ریسک تمرکز بر بازار امارات، برنامه سرمایه‌گذاری تا سقف ۱۹ میلیارد دلار در سوریه را به‌صورت مستقل آغاز کرده است. هم‌زمان، شرکت خصوصی «ایگل هیلز» پروژه‌ای ۱۲ میلیارد دلاری را در مالدیو کلید زده و توسعه بخش املاک در هند و مصر را پیگیری می‌کند.

در واقع، گسترش فعالیت غول‌های ساختمانی دبی در سوریه، مالدیو، هند و مصر را می‌توان نشانه‌ای از تلاش این شرکت‌ها برای عبور از فضای پرریسک کنونی و حفظ مسیر رشد دانست؛ مسیری که نشان می‌دهد شرکت‌های بزرگ اماراتی برای ادامه توسعه خود، بیش از گذشته به بازارهای خارج از دبی و امارات چشم دوخته‌اند.

پول چینی رقیب جدی دلار آمریکا می‌شود؟

پکن ترمز یوان را شل کرد

چند روز پیش خبرگزاری رویترز مطلبی با تیتُر «بانک مرکزی چین ترمز تقویت یوان را شل کرد» منتشر کرد. خبر از این قرار است که بانک مرکزی چین (PBOC) در هفته گذشته نشانه‌هایی از کاهش مقاومت خود در برابر تقویت یوان نشان داد. در ۲۱ سپتامبر، بانک مرکزی نرخ مرجع روزانه یوان را روی ۶.۷۴۸۷ یوان در برابر هر دلار تعیین کرد؛ قوی‌ترین نرخ مرجع از فوریه ۲۰۲۳. هم‌زمان، یوان در بازار به حدود ۶.۶۹۵ یوان در برابر دلار رسید که بالاترین سطح آن در بیش از سه‌ونیم سال بود.

این تحول تنها حاصل معاملات بازار ارز نیست و هم‌زمان با تغییراتی در رویکرد بانک مرکزی چین نسبت به ارزش پول ملی این کشور رخ داده است. بانک مرکزی چین در تعیین نرخ مرجع روزانه، مقاومت کمتری در برابر تقویت یوان نشان داده و همین مسئله گمانه‌زنی‌ها درباره تغییر محاسبات پکن در بازار ارز را افزایش داده است.

مزایای یوان قوی برای چین چیست؟

یکی از دلایل اصلی اینکه چین با یوان قوی‌تر کنار می‌آید، عملکرد قدرتمند بخش صادرات چین است. صادرات این کشور در هشت ماه نخست سال ۲۰۲۶ حدود ۱۴.۶ درصد افزایش یافته و در ماه اوت رشد صادرات دلاری به حدود ۲۵ درصد رسیده است. مازاد تجاری چین نیز در فاصله ژانویه تا اوت به حدود ۸۰۵.۵ میلیارد دلار رسیده است.

این ارقام نشان می‌دهد که چین همچنان حجم قابل‌توجهی ارز خارجی از تجارت خود به دست می‌آورد. در چنین شرایطی، پکن ممکن است بتواند بدون نگرانی شدید از تضعیف صادرات، اجازه دهد یوان اندکی تقویت شود.

یوان قوی‌تر برای اقتصاد چین مزایای دیگری نیز دارد. چین یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان نفت، گاز، مواد معدنی و کالاهای صنعتی جهان است و تقویت پول ملی هزینه این واردات را کاهش می‌دهد. این مسئله به‌ویژه در شرایطی اهمیت دارد که قیمت انرژی و برخی مواد اولیه در بازار جهانی نوسان زیادی دارد.

از سوی دیگر، یوان قوی‌تر می‌تواند قدرت خرید شرکت‌ها و مصرف‌کنندگان چینی در

خارج از کشور را افزایش دهد و فشار ناشی از قیمت کالاهای وارداتی را کاهش دهد.

احتیاط پکن در قبال تقویت بیش از حد یوان
نکته‌ای که باید در نظر داشت اینکه یوان قوی، سیاست بدون هزینه نیست. افزایش ارزش یوان می‌تواند کالاهای چینی را برای خریداران خارجی گران‌تر کند و بخشی از مزیت قیمتی صادرکنندگان چینی را کاهش دهد. به همین دلیل، پکن همچنان نسبت به تقویت بیش از حد و سریع یوان محتاط است. تغییرات بازار ارز چین را می‌توان در کنار رفتار این کشور در بازار طلا نیز بررسی کرد. چین در سال جاری به یکی از خریداران مهم طلا تبدیل شده است. بر اساس گزارش فایننشال تایمز، واردات طلای چین در هشت ماه نخست سال ۲۰۲۶ از هزار تن عبور کرده و ارزش این واردات به حدود ۱۵۸.۸ میلیارد دلار رسیده است؛ رقمی که از کل واردات طلا در سال ۲۰۲۵ بیشتر است. افزایش خرید طلا را نمی‌توان صرفاً به تقاضای جواهرات یا سرمایه‌گذاران خرد نسبت داد. طلا برای دولت‌ها و بانک‌های مرکزی نیز یک دارایی ذخیره محسوب می‌شود و افزایش تقاضای چین در سال‌های اخیر در شرایطی رخ داده که بسیاری از بانک‌های مرکزی در حال افزایش سهم طلا در ذخایر خود بوده‌اند.

صبحانه ارزان ترک‌ها ۲۰ درصد گران شد

۳۵ درصد (۱.۶ درصد ماهانه) و تورم مواد غذایی به ۳۴.۸ درصد بالغ شده است.

همگام با گرانی اقلام پایه، گزارش رسمی کنفدراسیون اتحادیه‌های کارگری ترکیه نیز پرده از ابعاد سنگین بحران معیشت برمی‌دارد. طبق این گزارش، شاخص خط‌گرستگی (حداقل هزینه غذای یک خانواده چهار نفره) در ماه اوت به رقم ۳۷ هزار و ۳۸۸ لیر رسید. همچنین خط فقر که مجموع مخارج مسکن، حمل‌ونقل و پوشاک را در بر می‌گیرد، به ۱۲۱ هزار و ۷۸۶ لیر جهش یافت؛ رقمی که در کنار هزینه معیشت ۴۸ هزار و ۲۰۵ لیری یک فرد مجرد، از فرسایش شدید قدرت خرید خبر می‌دهد.

قیمت سیمیت؛ نان کنج‌دی محبوب و نماد صبحانه ارزان قیمت در ترکیه، با جهشی ۲۰ درصدی روبه‌رو شد. با برچسب‌های قیمتی جدید در نانوائی‌ها و دکه‌های سراسر استانبول، نرخ این نان پرمصرف با افزایش ۵ لیر، از ۲۵ به ۳۰ لیر رسید؛ افزایشی ملموس که پیش از هر چیز، بودجه قشر کارگر، کارمندان و دانش‌جویانی را هدف گرفته که برای سال‌ها به این خوراک اقتصادی به عنوان وعده آغازین روز تکیه داشتند.

فعالان صنف نانوائی و دکه‌داران، جهش چشمگیر هزینه‌های سربر را محرک اصلی این افزایش اعلام کرده‌اند. به گفته تولیدکنندگان، رشد صعودی قیمت نهاده‌های اصلی نظیر آرد، کنجد و مخمر در کنار افزایش دستمزدها، کرایه حمل و هزینه‌های جاری انرژی، ادامه عرضه با نرخ قبلی را غیرممکن ساخته بود. این افزایش قیمت نمادین، تصویری عینی از تداوم فشار تورمی بر سفره خانوار در ترکیه است.

طبق تازه‌ترین داده‌های مرکز آمار ترکیه، شاخص کل قیمت مصرف‌کننده در ماه اوت رشد سالانه ۳۱.۵ درصدی و تورم ماهانه ۱.۸ درصدی را ثبت کرد؛ در حالی که تورم گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها با شتابی بالاتر به ۳۳.۸ درصد رسید. در کلان‌شهر استانبول اما اوضاع داغ‌تر از میانگین کشوری است؛ بر اساس گزارش اتاق بازرگانی این شهر، نرخ تورم عمومی سالانه به

خودرو سوار موج گرانی‌های پی در پی؛

چه کسی مسئول ساماندهی بازار خودرو است؟

مهر ماه امسال بار دیگر با گرانی خودرو در بازارها همراه بوده و از سوی دیگر خودروسازان داخلی نیز قیمت برخی محصولات خود را طی هفته‌های گذشته افزایش داده و برای افزایش قیمت برخی مدل‌های دیگر نیز در حال رایزنی هستند اما این افزایش قیمت‌ها در شرایطی با فاصله‌های زمانی اندک صورت می‌گیرد که توان خریداران برای خرید خودروهایی که حالا اقتصادی‌ترین آنها هم میلیاردری شده به شدت کاهش یافته و بازار بطور همزمان دچار نوعی رکود نیز شده است.

وزیر صمت طی روزهای گذشته به بازدید از شرکت‌های ایران‌خودرو و سایپا پرداخته و خطاب به خودروسازان تأکید کرده بود نسبت به افزایش تولید و کیفیت اقدام کنند. محمد اتابک در عین حال خاطرنشان کرده بود دولت در حمایت از تولید هیچ دریغی نکرده است.

وی همچنین گفته بود: میزان ارز تخصیص‌یافته به ایران‌خودرو در سال گذشته و سال جاری، در مقایسه با سایر شرکت‌ها قابل توجه بوده و وزارت صمت نیز موضوع تأمین تسهیلات مورد نیاز این مجموعه از سوی شبکه بانکی را به‌طور جدی پیگیری کرده است؛ به‌گونه‌ای که ایران‌خودرو از دریافت‌کنندگان اصلی تسهیلات در این بخش بوده است.

با اینهمه شرایط بازار خودروهای داخلی به‌گونه‌ای است که برخی خریداران حواله‌های خودرو، به دلیل افزایش قیمت و لزوم پرداخت هزینه به روز هنگام دریافت خودروی ثبت‌نامی به فروش حواله‌های خود رو آورده‌اند و در میان ثبت‌نامی‌های سایپا نیز عدم تحویل خودروها اعتراضات بسیار به همراه داشته است. در چنین شرایطی سؤال این است که چه راهکاری برای خروج از این شرایط می‌توان تعریف کرد؟ وقتی حتی خرید خودروهای ثبت‌نامی و کارخانه‌ای هم با دست‌اندا‌زهای متعدد همراه است؟!

وقتی خودرو اقتصادی دو میلیارد است...

امیرحسن کاکایی، استاد دانشگاه و کارشناس خودرو در گفتگو با تازه‌های اقتصاد، درباره گرانی‌های بازار خودرو می‌گوید: واقعیت این است که این روزها از سویی تنش‌های سیاسی در حال افزایش است و از سوی دیگر برخی عوامل داخلی مؤثر در تولید مانند کمبود جدی برق و گاز و بحث‌های لجستیک، بطور کلی صنایع را با چالش‌های متعدد مواجه کرده است.

بر این اساس برخی انبارها که باید از ذخایر آنها برای تولید استفاده شود به تدریج خالی شده‌اند و حجم تولید و صادرات سیر نزولی دارد.

وی ادامه می‌دهد: اکنون متاسفانه خودروهای اقتصادی ما آنهایی هستند که زیر دو میلیارد

تومان قیمت دارند و می‌توان گفت بازار در این بخش کشتش چندانی برای افزایش قیمت ندارد. در نهایت قیمت‌های این حوزه هم در حد ارزش ریالی افزایش دارد اما خودروهای گران قیمت و وارداتی شرایط متفاوتی دارند و باتوجه به اختلاف طبقاتی موجود در جامعه کشتش برای آنها بسیار بالا است.

این کارشناس صنعت خودرو در پاسخ به این سؤال که با این وجود همچنان قیمت همان خودروهای اقتصادی نیز در حال افزایش است، توضیح می‌دهد: هر ماه پنج تا ۱۰ درصد به هزینه‌های تولید افزوده می‌شود و خودروسازان چاره‌ای جز افزایش قیمت ندارند. دو خودروساز داخلی ما از قبل هم زیان می‌دادند و بطور مداوم با ارائه اسناد خود درخواست افزایش قیمت داشتند و مراجع مربوطه نیز با توجه به تورم موجود برای تمام صنایع مجوز افزایش قیمت را صادر می‌کردند.

کاکایی ادامه می‌دهد: در چنین شرایطی مسئولانی از جمله وزیر صمت که متولی این حوزه محسوب می‌شود هم هیچ راهکار و پیشنهادی برای برون رفت از این وضعیت ندارند و تنها به ذکر توصیه‌هایی در باب افزایش تولید و کیفیت بسنده می‌کنند اما پیشنهادی درباره چگونگی آن ندارند.

ارز صنعت خودرو کجا رفت؟!

کاکایی در پاسخ به این سوال که در سالیان گذشته به گواهی آمار بخش عمده ارز تخصیص یافته راهی بخش خودرو شده است، تصریح می‌کند: بله، این اتفاق رخ داده اما در آن دوره هم سهم عمده ارز برای ایران‌خودرو و سایپا نبوده و به مونتاژکاران رسیده است. به گفته وی، در چهار تا پنج سال گذشته این دو خودروساز و به ویژه سایپا سرکوب شده‌اند و وضعیت امروز سایپا را می‌توان حاصل تصمیماتی دانست که در سال ۱۴۰۲

استمرار پروازهای بین‌المللی ایران

پرواز تهران-استانبول، کاسپین پرواز تهران-استانبول و ماهان پروازهای تهران-پکن، تهران-شانگهای، تهران-گوانگژو و تهران-هوشی‌مین را انجام داده یا در حال انجام آنها هستند.

در پروازهای ورودی نیز شرکت‌های هواپیمایی وارث، آتا، زاگرس، معراج، ماهان، کاسپین، ساها، ایرتور و تابان پروازهایی از شهرهای دوشنبه (تاجیکستان)، استانبول، تاشکند (ازبکستان)، مسکو و آنکارا انجام می‌دهند.

پیش از این دولت تروریستی آمریکا، کشورها را وادار به پذیرش تحریم شرکت‌های هواپیمایی ایرانی کرده بود که برخی کشورها تحت فشار آمریکا پروازهای ایران

تکذیب نامه پلتفرم

طلا فروش از سوی بانک مرکزی

بانک مرکزی نامه‌ای منتشر شده در فضای مجازی از سوی یک پلتفرم خرید و فروش آنلاین طلا را کذب اعلام کرد. در این اطلاعیه تأکید شد که محتوای نامه مبنی بر «رفع موانع دسترسی به دارایی‌ها و آزادسازی طلای خزانه‌ها» هیچ اشاره‌ای به بانک مرکزی نکرده و صرفاً با هدف انحراف افکار عمومی و انتشار اخبار خلاف واقع تنظیم شده است. در اطلاعیه بانک مرکزی آمده است: در پی انتشار نامه‌ای از سوی یکی از پلتفرم‌های آنلاین خرید و فروش طلا با محتوای «رفع موانع دسترسی به دارایی‌های خود و آزادسازی طلای موجود در خزانه‌های بانکی» و بازنشر آن در فضای مجازی، موارد زیر برای تنویر افکار عمومی به اطلاع می‌رسد:

۱. برخلاف ادعاها و جوسازی‌های صورت گرفته در برخی کانال‌های شبکه‌های اجتماعی، در نامه مورد اشاره هیچ نام، درخواست مستقیم یا ادعایی خطاب به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مطرح نشده است.

۲. مطلب منتشر شده در فضای مجازی، در راستای انحراف افکار عمومی و القای اخبار کذب و خلاف واقع به بانک مرکزی تنظیم شده است.

انتصاب مدیرعامل جدید

صندوق ضمانت صادرات ایران

با حکم محمد اتابک وزیر صنعت، معدن و تجارت، «امیرحسین شکوهی» به‌عنوان مدیرعامل جدید صندوق ضمانت صادرات معرفی شد.

امیرحسین شکوهی از مدیران دارای سابقه در بانک مرکزی است و تجربه مدیریت اداره نظارت ارز و همچنین مسئولیت مدیرکل تجارت خارجی را در کارنامه دارد؛ سوابقی که با مأموریت صندوق در حوزه پشتیبانی از تجارت خارجی کشور ارتباط مستقیم دارد.

ویدئو

پیش خرید کردن صندلی دانشگاه

تازه‌اقتصاد

چه کتاب‌هایی میشنویم؟

